

ZƏNGİLƏN RAYONUNUN BİTKİ ÖRTÜYÜNDƏ DƏYİŞMƏLƏRİN MONİTORİNQİ

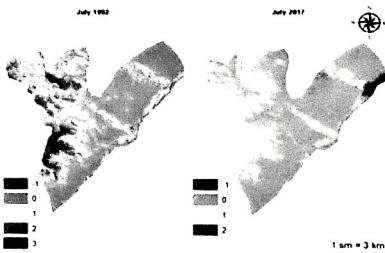
Yusif Abiyev, Maqsud Qurbanov, Vahid Fərzəliyev

AMEA-nın Mərkəzi Nəbatat Bağı

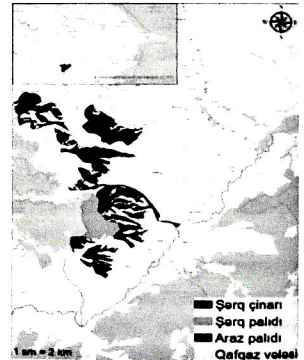
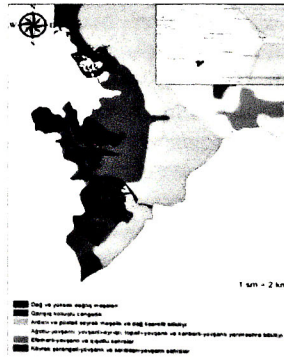
Azərbaycanın cənub-qərbində yerləşən Zəngilan rayonu Kiçik Qafqaz ekosisteminin bir hissəsi kimi zəngin biomüxtəlifliyə malik bölgədir. Burada Şərq palıdı, Qafqaz vələsi, Araz palıdı kimi ağac növlərinin dominantlığı ilə meşələr yayılmışdır. Rayonda yerləşən Bəsitçay Dövlət Təbiət Qoruğunun ərazisində təbii yayılmış Şərq çınarı məhvolma təhlükəsi ilə qarşı-qarşıyadır. Uzunmüddətli işğal dövründə burada tədqiqatların aparılması mümkün olmamışdır. Bu baxımdan ərazinin öyrənilməsi və bitki örtüyünün bərpası aktual məsələdir.

Məsafədən zondlama texnologiyaları vasitəsilə 1992-2017-ci illər ərzində Zəngilan rayonunun bitki örtüyünün sıxlığının dəyişməsi verilmişdir. Tədqiqat zamanı iyul ayı üzrə multispektral görüntülər Landsat 5 və 8 peyklərindən əldə edilmişdir. Hesablamalar xlorofil indeksi (CIgreen) və getasiya indeksləmə texnikasına görə aparılmış və görüntülərin infraqırmızı və yaşıl bəndləri tətbiq edilmişdir (CIgreen=(İnfraqırmızı /Yaşıl)-1).

Hazırda rayon ərazisinin təqribən 20-22%-i meşə ilə örtülüdür (15000-16000 ha). Analizlərin nəticəsi göstərir ki, rayon ərazisində yayılmış meşələrin sıxlığı azalmışdır. Su ehtiyatlarının tutduğu səth (-1) 1000 ha, açıq torpaq örtüyü (0) 13832 ha artmış, ən sıx bitki örtüyü (3) 1082 ha, sıx bitki örtüyü 10171 ha, seyrək meşə və kolluq bitkiliyi 3579 ha azalmışdır. Sıx meşə bitkiliyi orta sıxlıqlı meşə və ya kolluq bitkiliyi ilə əvəz olunmuşdur. İşğal dövründə insanların yaşamadığı dağlıq və dağətəyi hissələrdə kolluq bitkiliyinin inkişafı müşahidə olunur. Bu nəticələrin öz təsdiqini tapması məqsədilə tədqiqatlar fərqli aylar üzrə də aparılmışdır. Eyni zamanda ərazi üzrə birbaşa müşahidələrə və ümumi vegetasiyanın canlılıq prosesinin izlənilməsinə ehtiyac vardır.

1992-2017-ci illər arasında bitki örtüyünün sıxlığının dəyişməsi

Zəngilan rayonunun bitki örtüyü və meşələri